

Изх.№ 334/11.01.2018 г.

До

Председателя на
Комисията по културата и медиите
Народно събрание

10.52

Председателя на
Комисия по правни въпроси
Народно събрание

Министъра на културата
Министерство на културата

Становище

На Национално сдружение на кабелните оператори „Клуб 2000”

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона на авторското право и сродните му права, внесен в НС от група депутати на 13.12.2017 г.

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

На 13.12.2017 г. група депутати внесоха в Народното събрание Законопроект на закон за изменение и допълнение на *Закона на авторското право и сродните му права*. Целта на законопроекта е имплементиране на Директива 2014/26/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. в нашето законодателство, след налагане на санкции на РБ за забавяне въвеждането на документа.

По същество този Законопроект повтаря и даже разширява недостатъците от предишния опит за транспонирането на посочената Директива в нашето законодателство, под формата на отделен проект на *Закон за колективното управление на авторското право и сродните му права*, внесен на 25.03.2016 г. в НС. Нека припомним, че предишният законопроект премина през първо четене на Народното събрание и преди второ четене беше одобрен от водещата комисия по култура и медии и от участващата комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове. Този законопроект беше спрял от правната комисия заради констатирани редица неточности и несъответствия с българското и общностно законодателство.

Въпреки, че някои наши предложения са отразени в сега предложения проект, общото ни становище обаче не споделя мотивите и съдържанието на нововнесения ЗИД на ЗАПСП по следните основни причини.

Налице е пряко противоречие с чл. 101 и 102 от Договора за функциониране на ЕС, касаещи правилата за конкуренция в ЕС.

Проектът на ЗИД на Закона за авторски права и сродни права /ЗИД на ЗАПСП/ в този си вид не може да изпълни главната си цел, а именно да имплементира в нашето

законодателство Директива 2014/26/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар. Нещо повече, **създават се предпоставки за следващи наказателни процедури срещу Република България.**

Ако законопроектът бъде приет в настоящия си вид, ще се създаде недопустим от конституцията на Република България законен монопол в частна полза на регистрираните към настоящия момент организации за колективно управление на права (ОКУП-и, по един за всеки вид права), тъй като само те ще могат представляват авторите и да събират възнаграждения за тях. Формално ще могат да се създават нови ОКУП-и и независими управляващи права търговски дружества /НУП/, но за да съществуват те ще трябва да сключат споразумение с регистрираните преди тях ОКУП-и, тъй като те самостоятелно нямат право да събират от ползвателите възнагражденията за членуващите в тях правноносителите.

С една дума законово се бетонира монопол на вече регистрираните ОКУП. Чрез ЗИД на ЗАПСП възможността за нарушаване на ДФЕС се закрепват законодателно.

Във връзка с горното бихме желали да изразим и защитим нашето становище и опасения от неблагоприятни последици за България пред отговорни институции и фактори, можещи да повлияят на развитието на процеса.

ЗА ИНФОРМАЦИЯ:

1. Член 101 от ДФЕС: „Забраняват се като несъвместими с вътрешния пазар всички споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които биха могли да засегнат търговията между държавите-членки и които имат за своя цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, и в частност такива, които: а) пряко или косвено определят покупни или продажни цени или други условия на търговията; б) ограничават или контролират производството, пазарите, технологичното развитие или инвестициите; в) осъществяват подялба на пазари или на доставчици; г) прилагат различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставят при сравнително по-неблагоприятни условия; д) поставят сключването на договорите в зависимост от приемането на допълнителни задължения, които по своя характер или в съответствие с търговската практика нямат връзка с предмета на тези договори.”

2. Член 102 от ДФЕС: „Забранена като несъвместима с вътрешния пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на вътрешния пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите-членки.”

Ето основните моменти, по които не бяха отчетени нашите предложения:

1. В част „Определяне размера на събраните възнаграждения”, чл. 94р се определя процедура по изготвяне и приеман на тарифи за размерите на възнагражденията, които се събират от организация за колективно управление на права с участието на представителна организация на ползвателите за всеки вид използване.

Първото важно наше предложение тези тарифи да бъдат **пропорционални на приходите, еднакви за всички, без отстъпки и намаления**, не беше прието.

Притеснени сме от така възприетия механизъм за определяне на тарифите и не сме съгласни с мотивите на вносителите, че това са частни гражданскоправни отношения, които не се нуждаят от държавна регулация. Напротив смятаме, че при така създалата се ситуация на запазване на монопола на досега съществуващите ОКУП- и е крайно наложително да има държавен орган, който да бъде коректив между организациите за управление на права и ползвателите. Още повече, че според годишните отчети на ОКУП-те през последните години най- голяма част от приходите им идват от радио и телевизионни предприятия.

Медиацията е признат способ за решаване на спорове между страните, но според нас не е подходящ като единствен начин за определяне на тарифите на ОКУП-те.

Съгласно чл. 17, ал. 1 от Закона за медиация постигнатото споразумението обвързва само страните по спора и не може да се противопостави на лица, които не са участвали в процедурата. Това на практика означава, че постигнато съгласие за тарифа чрез медиация ще бъде задължителна само за участниците в процедурата, но не и за всички останали. Няма физическа възможност всички ползватели да участват в процедурата. Дори и да участва представителна организация или няколко такива, те също не обхващат всички ползватели. Приетата чрез медиация тарифа няма да бъде задължителна за тях.

Не е изяснен въпросът каква тарифа ще се прилага при провал на процедурата по медиация и за какъв период. Пропуск е и липсата на съдебен контрол по отношение на определяне на тарифите.

Идеята, Министерът на културата да не се намесва при определяне на размерите на авторските възнаграждения, събирани от ОКУП/НУП, когато авторски права не са уредени от радио- и телевизионната организация, не е добра. Ето защо, трябва да се включи нова алинея, като:

„(5) /нова/ Организацията за колективно управление на авторски права, регистрирани по реда на този закон, събират възнаграждения за отстъпване на управляваните от тях права в размери, определени по реда на този закон. Министерът на културата определя каква част (%) от приходите на различните ползватели да се отделят за разпределение между организацията за колективно управление на авторски права, когато тези права не са уредени от радио- и телевизионната организация.“

Второто важно изискване към тарифите е свързана с прилагането им при сключване на договори с ползвателите - Организацията за колективно управление на права трябва да отстъпват на ползватели управлявани от нея права за използване на произведения или други обекти на закрила с договори **при равни, еднакви за всички недискриминиращи условия, без отстъпки, намаления или промоции.**

Трета важна част от взаимоотношенията *правоносител - ОКУП/НУП – ползвател* е свързана с изсветляване на задължението за авторско възнаграждение, като се постави изискването ползвателите по чл. 21 и чл. 91 на ЗАПСП (предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги – наземни, спътникови и кабелни) да формират част „авторски права“ в цената, съответно фактурата, към крайния потребител или абонат.

2. В чл. 94г се определя съдържанието на регистъра, който се поддържа от Министъра на културата. В ал. 4, т. 8 е определено в регистъра да се впишат носителите на права, но липсва изискване за наличие на актуализиран списък на заглавията на техните произведения, срока, територията и други условия за които са отстъпени правата.

Бихме искали също така всеки ползвател, сключил договор с ОКУП или с независимо управляващо права дружество да получава право на достъп до лицензирания софтуер и да може в реално време да се информират за размера и изплащането на възнагражденията към всеки един от правоносителите

Мотиви: Практиката, която имаме показва, че много често ОКУП-ите не поддържат или negliжират задължението си да актуализират списъка с авторите и произведенията, които представляват. При такава постановка е възможно да се окаже, че дадена организация (съзнателно или не) събира приходи от управление на права, които не са й отстъпени. Според нас уточнението е важно за да се елиминират евентуални злоупотреби с обема от представлявани права.

3. С този законопроект ще продължат недоразуменията и споровете, често решавани в съдебните зали, свързани с определенията на някои понятия, например „преподаване“. Трябва да се въведе принципът, да не се изисква разрешение за разпространение на произведения, радио или телевизионни програми, за които правоносителят е осигурил свободен достъп за потребителите.

Предложението на НСКО Клуб 2000 е да се направят следните изменения и допълнения:

а/ В § 2 на Допълнителните разпоредби:

„т. 5б (нова) "преподаване" означава едновременното, непроменено и несъкратено излъчване чрез кабел или безжична система на първоначално предаване от друга държава по жичен или безжичен път, включително чрез спътник, на телевизионни или радиопрограми, предназначени за приемането им от публиката.“

б/ В чл. 91 ал. 1 т. 1 текстът да придобие следната редакция:

„т. 1. преизлъчването по безжичен път, предаване или преподаването по електронни съобщителни мрежи на програмата, едновременно с първоначалното излъчване или със закъснение, освен когато радио- и телевизионната организация вече е разрешила или възложила разпространението на тази програма за същата територия чрез спътниково, наземно радио- и телевизионно разпръскване, през кабел или през интернет при свободен достъп за потребителите.“

Във връзка с горното изразяваме нашето становище и опасения от неблагоприятни последици за България пред отговорни институции и фактори, можещи да повлияят на развитието на процеса

С уважение:
/В. Георгиев – Изп. директор/

